# T079 BL IX (31) 1450 Căn Bản Thuyết Nhất Hữu Bộ Tỳ Nại Da Phá Tăng Sự Q12

*Tạng Luật (Linh Sơn Pháp Bảo)*

SOÁ 1450 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA PHAÙ TAÊNG SÖÏ, Quyeån 12 423

CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ
TYØ NAÏI DA PHAÙ TAÊNG SÖÏ
QUYEÅN 12

Luùc ñoù Phaät taïi thaønh Thaát-la-phieät, khi Boà-taùt vöôït thaønh xuaát gia thì phu nhaân Da-du-ñaø-la vöøa môùi coù thai; khi Boà-taùt tu khoå haïnh saùu naêm thì ôû trong cung, Da-du-ñaø-la cuõng tu khoå haïnh neân khieán cho thai aån maát. Khi Boà-taùt thaáy vieäc tu khoå haïnh khoâng coù lôïi ích lieàn töø boû, trôû laïi aên uoáng caùc thöùc aên ngon ñeå boài döôõng thaân, duøng daàu thoa thaân vaø taém röûa saïch seõ. Da-du-ñaø-la nghe bieát vieäc naøy cuõng töø boû khoå haïnh, buoâng thaû thaân taâm gioáng nhö Boà-taùt; do ñoù thai nhi phaùt trieån trôû laïi vaø ngaøy lôùn daàn leân. Nhöõng ngöôøi trong doøng hoï Thích nghe bieát vieäc naøy ñeàu cheâ cöôøi phæ baùng raèng: “Boà-taùt xuaát gia tu khoå haïnh, coâ ôû trong cung tö thoâng vôùi ngöôøi khaùc mang thai nhö theá”, Da-du-ñaø-la nghe roài lieàn noùi laø toâi khoâng coù. Thôøi gian sau sanh con gaëp luùc La- haàu-la laáy tay che maët traêng (nguyeät thöïc), vua taäp hoïp quyeán thuoäc laøm leã aên möøng vaø ñaët teân cho ñöùa beù, moïi ngöôøi noùi khi ñöùa beù sanh gaëp La-haàu-la laáy tay che maët traêng neân ñaët teân laø La-haàu-la; nhöõng ngöôøi trong doøng hoï Thích ñeàu baøn taùn vôùi nhau laø ñöùa beù khoâng phaûi con cuûa Boà-taùt. Da-du-ñaø-la nghe roài lieàn khoùc nöùc nôû, boàng La-haàu-la ñaët treân phieán ñaù maø Boà-taùt thöôøng ngoài nghæ ngôi roài boû xuoáng ao, nôi maø Boà-taùt thöôøng taém, caát tieáng theà raèng: “neáu ñöùa beù naøy laø con cuûa Boà-taùt thì khi boû xuoáng nöôùc, noù lieàn noåi; neáu khoâng phaûi laø con cuûa Boà-taùt thì noù chìm xuoáng”, theà xong, La-haàu-la ôû treân phieán ñaù ñeàu noåi treân maët nöôùc khoâng chìm. Da-du-ñaø-la laïi noùi: “haõy troâi töø bôø naøy tôùi bôø kia roài trôû laïi”, noùi roài lieàn thaáy La-haàu-la ôû treân phieán ñaù troâi töø bôø naøy ñeán bôø kia roài trôû laïi, moïi ngöôøi thaáy vieäc naøy roài ñeàu cho laø hi höõu. Da-du-ñaø-la boàng con leân vaø suy nghó: “Boà-taùt tu khoå haïnh saùu naêm, sau khi thaønh chaùnh giaùc giaùo hoùa sau naêm seõ trôû laïi ñaây, luùc ñoù ta seõ laøm cho moïi ngöôøi thaáy

roõ thöïc hö". Thôøi gian sau, Phaät trôû laïi thaønh Kieáp-tyû-la, moät ngaøy thoï thöïc ôû

SOÁ 1450 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA PHAÙ TAÊNG SÖÏ, Quyeån 12 425

vöông gia, moät ngaøy thoï thöïc ôû trong cung, Da-du-ñaø-la lieàn suy nghó: "ta laøm phöông tieän gì khieán Theá toân hieåu yù muoán cuûa ta". Luùc ñoù ôû trong thaønh coù moät nöõ ngoaïi ñaïo gioûi phaùp thuaät, Da-du-ñaø-la sai söù ñem naêm traêm ñoàng tieàn vaøng ñeán nhôø baø ta laøm phaùp thuaät, baø ta cheá ra moät vieân thuoác ñöa cho söû giaû. Da-du-ñaø-la nhaän thuoác lieàn ôû tröôùc caùc cung nhaân ñaët vieân thuoác vaøo tay cuûa La-haàu-la roài noùi: "con haõy ñem vieân thuoác naøy cho cha cuûa con". Phaät coù ñuû Nhaát thieát trí bieát roõ khi Da-du-ñaø-la sanh La-haàu-la ñaõ bò cheâ cöôøi phæ baùng neân hoâm nay muoán giaûi tröø lôøi phæ baùng naøy. Phaät quaùn bieát roài lieàn hoùa ra naêm traêm hoùa Phaät gioáng nhö nhau, La-haàu-la caàm vieân thuoác ñi qua töøng vò hoùa Phaät nhöng ñeàu khoâng ñöa vieân thuoác, khi ñeán choã Theá toân lieàn ñöa vieân thuoác, Phaät thoï vieân thuoác roài ñöa laïi cho La-haàu-la, La-haàu-la lieàn laáy uoáng, Phaät chuù nguyeän cho La-haàu-la roài ñöùng daäy ñi, La-haàu- la ñi theo; caùc theå nöõ khoâng cho La-haàu-la ra khoûi cung, La-haàu-la khoùc la ñoøi ñi theo. Phaät quaùn bieát La-haàu-la khoâng thích ñôøi soáng theá tuïc, seõ khoâng thoï thaân sau vaø seõ ñöôïc chöùng Thaùnh quaû neân daãn La-haàu-la ñi. Do tuùc duyeân caûm öùng neân La-haàu-la coù theå nhaän bieát Theá toân trong naêm traêm vò hoùa Phaät vaø khoâng chòu xa lìa. Vua Tònh-phaïn cuøng caùc quyeán thuoäc vaø nhöõng ngöôøi thuoäc doøng hoï Thích thaáy vieäc naøy roài ñeàu kính troïng Da-du-ñaø-la vì bieát tröôùc ñaây coâ bò phæ baùng laø oan uoång. Luùc ñoù Da-du-ñaø-la bieát tieáng xaáu ñaõ ñöôïc giaûi tröø neân raát vui möøng. Trôû veà truù xöù, Phaät muoán ñoä La-haàu-la; vua Tònh-phaïn nghe tin naøy lieàn ñeán choã Phaät ñaûnh leã roài noùi: "neáu Theá toân muoán ñoä La-haàu-la thì xin cho toâi ñöôïc cuùng döôøng moät ngaøy", Phaät nhaän lôøi. Vua Tònh- phaïn lieàn vì La-haàu-la môû hoäi cuùng döôøng, qua hoâm sau môùi daãn La- haàu-la ñeán choã Phaät baïch raèng: "Theá toân tuøy yù cho La-haàu-la xuaát gia", Phaät baûo toân giaû Xaù-lôïi-phaát cho La-haàu-la ñöôïc xuaát gia nhö phaùp, Xaù-lôïi-phaát vaâng lôøi Phaät daïy lieàn cho La-haàu-la xuaát gia nhö phaùp. Luùc ñoù caùc Bí-soâ ñeàu coù nghi thænh hoûi Phaät: "Theá toân, do nhaân duyeân gì ñoàng töû La-haàu-la coù theå nhaän bieát Theá toân trong soá naêm traêm vò hoùa Phaät ñeå ñöa vieân thuoác?", Phaät noùi: "khoâng phaûi chæ ngaøy nay La-haàu- la coù theå nhaän bieát ta maø voâ löôïng kieáp trong quaù khöù, cuõng ñaõ nhaän bieát ñöôïc ta trong soá ñoâng ngöôøi ñeå ñöa cho ta voøng hoa. Caùc thaày laéng nghe: Thuôû xöa trong moät ngoâi laøng coù moät tröôûng giaû cöôùi con gaùi cuûa moät tröôûng giaû gaàn nhaø laøm vôï, khoâng bao laâu sau ngöôøi vôï mang thai vaø sanh moät con trai. Ngöôøi choàng noùi: "chuùng ta nay ñaõ coù con, khoâng theå ngoài khoâng maø tieâu heát taøi saûn ñaõ coù. Nay toâi ñem moät ít ñi ra bieån

SOÁ 1450 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA PHAÙ TAÊNG SÖÏ, Quyeån 12 425

mua baùn, naøng ôû nhaø nuoâi con cho ñeán tröôûng thaønh", ngöôøi vôï noùi seõ laøm theo nhö lôøi ngöôøi choàng daën. Khoâng ngôø ngöôøi choàng ra bieån gaëp phaûi gioù baõo laøm ñaém thuyeàn, ngöôøi vaø cuûa ñeàu chìm xuoáng bieån. Ngöôi vôï thuû tieát, ñi laøm möôùn vaø nhôø quyeán thuoäc giuùp ñõõ ñeå nuoâi con khoân lôùn. Gaàn nhaø coù ngöôøi thôï deät gioûi, töï möu sinh baèng ngheà cuûa mình; ngöôøi vôï thaáy roài lieàn suy nghó: "ra bieån mua baùn khoâng baèng laøm thôï deät coù tay ngheà gioûi; ngöôøi ñi bieån phaàn nhieàu ñeàu bò cheát khoâng theå trôû veà, coøn laøm ngheà deät thöôøng ñöôïc ôû nhaø. Ta neân cho con ta theo hoïc ngheà deät", nghó roài lieàn daãn con ñeán nhaø ngöôøi thôï deät yeâu caàu daïy ngheà cho con mình, ngöôøi thôï deät nhaän lôøi. Nhôø thoâng minh thaùo vaùt neân khoâng bao laâu sau ngöôøi con hoïc ngheà deät thaønh taøi, tieàn kieám ñöôïc khi deät cuøng ngöôøi thôï deät ñem veà nhaø nhöng tröôùc sau vaãn khoâng ñuû tieâu duøng. Thaáy ngöôøi thôï deät tieâu duøng dö daõ lieàn hoûi nguyeân do, ngöôøi thôï deät noùi: "caäu laøm hai ngheà neân dö daõ, chaùu chæ laøm moät ngheà neân khoâng ñuû tieâu duøng", ngöôøi chaùu laïi hoûi: "ngheà thöù hai cuûa caäu laø gì?", ñaùp: "ban ñeâm ta ñi aên troäm", ngöôøi chaùu ñoøi ñi theo, ngöôøi caäu noùi: "chaùu khoâng aên troäm ñöôïc", ngöôøi chaùu noùi laø coù theå, ngöôøi caäu suy nghó: "ta neân thöû tröôùc", nghó roài lieàn daãn ngöôøi chaùu vaøo chôï mua moät con thoû roài baûo: "chaùu haõy laøm thöt, caäu ñi taém roài seõ ñeán cuøng aên". Ngöôøi chaùu laøm thöt thoû roài ngoài chôø, trong luùc chôø lieàn aên tröôùc moät chaân thoû, khi ngöôøi caäu taém xong trôû ra thaáy con thoû thieáu moät chaân lieàn hoûi: "coøn caùi chaân thöù tö ñaâu?", ñaùp: "con thoû naøy chæ coù ba chaân", ngöôøi caäu nghe roài lieàn suy nghó: "tröôùc nay ta laø keû troäm, ñöùa chaùu naøy coøn troäm gioûi hôn ta", nghó roài lieàn mang thöt thoû cuøng vaøo moät quaùn röôïu keâu röôïu uoáng; uoáng xong, ngöôøi caäu baûo ngöôøi chaùu traû tieàn, ngöôøi chaùu noùi: "ngöôøi naøo uoáng thì ngöôøi ñoù traû tieàn, chaùu khoâng coù uoáng, caäu uoáng thì caäu töï traû tieàn", ngöôøi caäu suy nghó: "ñöùa chaùu naøy neáu cho ñi chung thì coù theå aên troäm ñöôïc". Ñeâm ñoù hai caäu chaùu khoeùt vaùch ñònh vaøo nhaø ngöôøi aên troäm, ngöôøi caäu ñònh chui ñaàu vaøo nhaø, ngöôøi chaùu noùi: "caäu khoâng raønh caùch aên troäm, vì sao caäu laïi chui ñaàu vaøo tröôùc, ñieàu naøy khoâng toát, caäu neân ñöa chaân vaøo tröôùc", ngöôøi caäu nghe roài lieàn ñöa chaân vaøo tröôùc. Khoâng ngôø chuû nhaø phaùt hieän la leân vaø moïi ngöôøi cuøng naém laáy chaân keû troäm, ngöôøi chaùu ôû ngoaøi coá keùo ngöôøi caäu ra nhöng khoâng keùo noåi; sôï bò lieân luïy neân ngöôøi chaùu caét laáy ñaàu ngöôøi caäu vaø oâm ñaàu boû chaïy. Söï vieäc naøy taâu leân vua, vua nghe roài noùi vôùi quaàn thaàn: "ngöôøi caét ñaàu mang ñi môùi thaät laø ñaïi taëc. Caùc khanh ñem xaùc cuûa teân troäm naøy ñeå ôû ngaõ tö ñöôøng roài bí maät theo doõi, neáu coù ñeán beân xaùc than khoùc muoán mang xaùc ñi thì baét giöõ ngay teân

SOÁ 1450 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA PHAÙ TAÊNG SÖÏ, Quyeån 12 427

troäm ñoù". Quaàn thaàn vaâng lònh vua laøm y nhö vaäy, ngöôøi chaùu suy nghó: "ta khoâng neân ñeán oâm xaùc cuûa caäu lieàn, ta neân giaû ñieân ñöùng ôû ngaõ tö ñöôøng hoaëc oâm ngöôøi nam, ngöôøi nöõ, hoaëc oâm caây ñaù, hoaëc oâm boø ngöïa, hoaëc oâm heo choù…", nghó roài lieàn laøm y nhö vaäy, moïi ngöôøi ñeàu cho laø ñieân khoâng ñeå yù tôùi, luùc ñoù ngöôøi chaùu môùi tôùi oâm xaùc ngöôøi caäu than khoùc roài ñi. Quaàn thaàn taâu vua: "chæ coù moät ngöôøi ñieân tôùi oâm xaùc than khoùc chôù khoâng coù ai khaùc", vua noùi: "ñoù chính laø teân caåu taëc, vì sao khoâng baét giöõ noù". Luùc ñoù ngöôøi chaùu suy nghó: "ta neân hoûa taùng ngöôøi caäu", nghó roài lieàn giaû laøm ngöôøi ñaùnh xe chôû treân xe ñaày cuûi, cho xe chaïy ñeán beân xaùc cheát, ñeán nôi lieàn môû daây coät boø roài phoùng löûa ñoát xe cuûi, xaùc cheát cuõng ñöôïc thieâu hoùa luoân. Ngöôøi canh giöõ xaùc cheát ñem vieäc naøy ñeán taâu vua, vua noùi: "ñoù chính laø teân caåu taëc, vì sao khoâng baét giöõ noù". Luùc ñoù ngöôøi chaùu laïi suy nghó: "ta neân cuùng teá ôû choã hoûa taùng", nghó roài lieàn giaû laøm moät Baø-la-moân tònh haïnh ñi khaát thöïc trong thaønh, cuoái cuøng ñeán choã hoûa taùng ñeå thöùc aên ôû naêm choã ñeå cuùng teá ngöôøi caäu roài boû ñi. Ngöôøi canh giöõ laïi ñem vieäc naøy taâu vua, vua noùi: "ñoù chính laø teân caåu taëc, vì sao khoâng baét giöõ noù, thaät teä". Luùc ñoù ngöôøi chaùu laïi nghó: "ta neân ñem xöông coát cuûa caäu raûi xuoáng soâng Caêng giaø", nghó roài lieàn giaû laøm moät ngoaïi ñaïo thôø ñaàu laâu ñi ñeán choã tro xöông, nhaët laáy xöông coát boû vaøo ñaàu laâu roài ñem boû xuoáng soâng Caêng giaø. Ngöôøi canh giöõ laïi ñem vieäc naøy taâu vua, vua noùi: "ñoù chính laø teân caåu taëc, vì sao khoâng baét giöõ noù, thaät teä. Caùc ngöôi haõy thoâi, chính ta seõ baét giöõ teân caåu taëc ñoù", luùc ñoù vua ñi thuyeàn doïc theo bôø soâng Caêng giaø vôùi nhieàu thò veä, treân bôø soâng laïi cho ngöôøi canh baét. Vua coù moät coâng chuùa xinh ñeïp cuõng ñi thuyeàn du ngoaïn treân soâng, thuyeàn cuûa coâ caùch thuyeàn cuûa vua khoâng xa, vua noùi: "neáu coù chuyeän gì thì con phaûi la to leân", vua laïi daën lính canh: "neáu nghe coâng chuùa la leân thì neân chaïy ñeán ngay, neáu thaáy coù ngöôøi laï thì phaûi baét ngay". Luùc ñoù teân caåu taëc suy nghó: "vua vaø coâng chuùa du ngoaïn treân soâng, ta neân ñuøa côït coâ aáy", nghó roài lieàn ôû treân thöôïng löu cuûa soâng thaû xuoáng caùi noài ñaát cho troâi theo doøng nöôùc, lính canh thaáy caùi noài ñaát cho laø caåu taëc lieàn tranh nhau ñaäp vôõ noài, môùi bieát laø khoâng phaûi; cöù nhö theá ñeán hôn möôøi laàn khieán lính canh thaáy noài ñaát troâi xuoáng khoâng theøm ñaäp nöõa. Luùc ñoù teân caåu taëc môùi ñoäi caùi noài treân ñaàu bôi theo doøng ñeán thuyeàn cuûa coâng chuùa, caàm dao beùn ñeán beân coâng chuùa noùi: "khoâng ñöôïc la, neáu la ta seõ gieát", coâng chuùa sôï haõi khoâng daùm la. Sau ñoù teân caåu taëc cuøng coâng chuùa giao hoan roài boû ñi, coâng chuùa thaáy caåu taëc boû ñi roài môùi khoùc la leân noùi laø bò caåu taëc cöôõng hieáp. Lính canh noùi: "luùc cuøng teân caåu taëc thoï laïc thì coâ im

SOÁ 1450 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA PHAÙ TAÊNG SÖÏ, Quyeån 12 428

laëng, giôø haén ñi roài coâ môùi keâu la, chuùng toâi bieát haén ôû ñaâu maø baét giöõ", noùi roài lieàn ñem vieäc naøy taâu vua, vua noùi: "sao caùc ngöôi khoâng canh

giöõ caån thaän ñeå ñeán noåi nhö theá". Sau ñoù coâng chuùa coù mang, ñuû möôøi thaùng sanh moät beù trai; nghe coâng chuùa sanh con, teân caåu taëc suy nghó: "ta neân laøm leã hoäi aên möøng con ta", nghó roài lieàn giaû laøm ngöôøi phuïc dòch töø trong cung vua böôùc ra baûo moïi ngöôøi: "vua ra lònh coâng chuùa sanh con, moïi ngöôøi trong nöôùc neân vui veû aên möøng, toái nay ñöôïc maëc tình laáy troäm y phuïc, caùc vaät duïng... cuûa nhau", moïi ngöôøi nghe roài lieàn vui veû aên möøng, tieáng oàn aøo thaáu ñeán trong cung vua, vua hoûi roõ nguyeân do lieàn bieát laø vieäc laøm cuûa teân caåu taëc. Luùc ñoù vua suy nghó: "neáu ta khoâng baét ñöôïc teân caåu taëc naøy ta seõ boû ngoâi", nghó roài vua cho xaây moät ngoâi nhaø lôùn, xaây vöøa xong thì ñöùa beù ñöôïc saùu tuoåi. Vua baûo quaàn thaàn ñaùnh troáng ra lònh taát caû ngöôøi nam trong nöôùc phaûi ñeán tuï taäp trong ngoâi nhaø lôùn ñoù, ngöôøi naøo khoâng ñeán thì baét gieát. Luùc ñoù taát caû ngöôøi nam trong nöôùc ñeàu ñeán tuï taäp trong ngoâi nhaø lôùn ñoù, trong ñoù coù caû teân caåu taëc. Vua ñöa voøng hoa cho ñöùa beù noùi raèng: "con haõy caàm voøng hoa naøy ñi vaøo trong ñaùm ngöôøi ñoù, neáu nhaän bieát ngöôøi naøo laø cha con thì haõy ñöa voøng hoa naøy cho ngöôøi ñoù", vua laïi baûo thò veä: "caùc ngöôi ñi theo ñöùa beù, neáu thaáy noù ñöa voøng hoa cho ai thì lieàn baét giöõ ngöôøi aáy". Ñöùa beù vaâng lôøi caàm voøng hoa ñi vaøo trong ñaùm ñoâng, do nghieäp löïc noù nhaän bieát ngöôøi cha vaø ñöa voøng hoa cho, caùc thò veä lieàn baét giöõ vaø ñöa ñeán choã vua. Vua suy nghó coù neân gieát teân caåu taëc naøy hay khoâng, laïi nghó haén laø ngöôøi coù trí hueä khoâng neân gieát; nghó roài lieàn tha toäi cheát, gaû coâng chuùa vaø caáp cho caû hai nöûa nöôùc. Phaät baûo caùc Bí-soâ: "teân caåu taëc thuôû xöa chính laø thaân ta ngaøy nay, ñöùa beù thuôû xöa chính laø La-haàu-la ngaøy nay. Thuôû xöa ñaõ coù theå nhaän ra ta vaø ñöa voøng hoa, nay cuõng coù theå nhaän ra ta vaø ñöa vieân thuoác. Caùc thaày neân bieát nghieäp löïc khoù theå nghó baøn". Luùc ñoù phu nhaân Da-du-ñaø-la suy nghó: "khi cha cuûa La-haàu-la vaøo trong cung, ta seõ phöông tieän cuùng döôøng haàu haï khoâng ñeå cho oâng aáy ra khoûi cung", nghó roài lieàn cuøng vôùi hai phu nhaân vaø saùu vaïn theå nöõ ñeàu trang ñieåm thaät ñeïp vôùi ñuû loaïi ñoà trang söùc vaø xoâng ñuû loaïi höông thôm. Saùng sôùm hoâm ñoù Phaät cuøng caùc Bí-soâ ñaép y mang baùt vaøo trong cung vua, phu nhaân Da-du-ñaø-la ... cuøng saùu vaïn theå nöõ troãi caùc loaïi aâm nhaïc ca muùa ôû tröôùc Theá toân muoán laøm cho Phaät say ñaém. Phaät thaáy vieäc naøy roài lieàn suy nghó: "giôø thoï thöïc saép ñeán, neáu ta thoï thöïc tröôùc, khoâng noùi phaùp cho caùc nöõ nhôn naøy nghe thì e giôø ñieàu phuïc hoï seõ troâi qua, taâm duïc cuûa hoï seõ taêng theâm, khoâng ñöôïc lôïi ích töø lyù Töù ñeá. Ta



neân duøng thaàn thoâng löïc ñeå ñieàu phuïc hoï", nghó roài lieàn aån maát ngay nôi choã ngoài, hieän ra ôû phöông Ñoâng treân hö khoâng ñi ñöùng naèm ngoài töï taïi, keá nhaäp ñònh Hoûa quang tröôùc tieân töø phöông Ñoâng hieän caùc aùnh saùng xanh, vaøng, ñoû, traéng, hoàng; hoaëc hieän bieán thaàn thoâng nhö treân thaân tuoân ra nöôùc, döôùi thaân tuoân ra löûa, hoaëc treân thaân tuoân ra löûa, döôùi

thaân tuoân ra nöôùc. Phöông Ñoâng ñaõ nhö vaäy, caùc phöông Nam, Taây, Baéc cuõng hieän nhö vaäy; saùu ñoù aån maát trong hö khoâng vaø hieän ra treân toøa sö töû ngoài tröôùc caùc Bí-soâ. Caùc ngöôøi nöõ thaáy vieäc naøy roài ñeàu gieo mình xuoáng ñaát nhö caây bò ñoán ngaõ ôû tröôùc Phaät, Phaät quaùn bieát yù nhaïo tuøy mieân vaø taùnh giôùi cuûa hoï maø noùi lyù Töù ñeá, nghe xong taát caû ñeàu chöùng quaû Döï löu; chæ rieâng coù Da-du-ñaø-la vì taâm ñaém nhieãm saâu neân chöa ñöôïc chöùng quaû. Sau ñoù Da-du-ñaø-la suy nghó: "ta seõ laøm caùc moùn aên ngon, ngöôøi aên thöùc aên naøy seõ sanh taâm tham ñaém", nghó roài lieàn laøm caùc moùn aên ngon muoán töï tay daâng cho Theá toân aên. Caùc Bí-soâ nghe bieát tin naøy lieàn baïch Phaät, Phaät noùi: "caùc thaày neân bieát, thuôû xöa khi chöa lìa ba ñoäc, caùc moùn aên thôm ngon coøn khoâng laøm cho ta tham ñaém, huoáng chi ngaøy nay ta ñaõ lìa ba ñoäc, caùc moùn aên ngon ñoù haù coù theå laøm ta tham ñaém ñöôïc hay sao", luùc ñoù caùc Bí-soâ ñeàu coù nghi thænh hoûi Phaät: "Theá toân, vì sao Da-du-ñaø-la nhaân luùc hoïp maët vui veû laïi sanh taâm muoán laøm cho Theá toân tham ñaém?", Phaät noùi: "khoâng phaûi chæ ngaøy nay Da-du-ñaø-la nhaân luùc hoïp maët vui veû muoán laøm cho ta tham ñaém, maø thuôû xöa cuõng vaäy. Caùc thaày laéng nghe: Thuôû xöa trong moät ngoâi laøng, caùch laøng khoâng xa coù moät khu röøng vôùi nhieàu hoa quaû vaø nöôùc suoái trong maùt. Trong röøng coù moät tieân nhaân tu khoå haïnh, aên hoa quaû, maëc voû caây vaø chöùng ñöôïc naêm thoâng; caàm thuù trong röøng khoâng sôï neân thöôøng ñeán gaàn tieân nhaân naøy. Hoâm ñoù, khi tieân nhaân ñi tieåu tieän bò xuaát tinh, coù moät con nai caùi ñi theo thaáy lieàn leø löôõi lieám roài sau ñoù lieám nôi sanh moân cuûa mình. Do nghieäp löïc khoâng theå nghó baøn neân con nai caùi naøy coù thai, sau ñoù sanh con ra laø ngöôøi, nai caùi naøy lieàn boû ñöùa beù maø ñi. Tieân nhaân thaáy ñöùa beù khoâng bieát laø con ai, lieàn quaùn bieát laø con mình neân mang veà nuoâi döôõng cho ñeán naêm noù ñöôïc möôøi hai tuoåi thì treân ñaàu noù boãng moïc ra caùi söøng, nhaân ñoù noù coù teân laø Ñoäc giaùc. Thôøi gian sau tieân nhaân ngaõ bònh, Ñoäc giaùc lo ñuû loaïi thuoác thang nhöng khoâng khoûi, bònh caøng naëng neân tröôùc khi cheát tieân nhaân noùi: "nôi ñaây thöôøng coù caùc tieân nhaân qua laïi, con neân ñoùn tieáp thaêm hoûi hoaëc cuùng döôøng hoa quaû", keá noùi keä: "Tích tuï ñeàu tieâu taùn, Cao ngaát aét rôi rôùt,



Hoäi hoïp aét bieät ly, Coù maïng ñeàu phaûi cheát". Tieân nhôn qua ñôøi, Ñoäc giaùc theo phaùp tieân mai taùng roài tö duy vaø chöùng ñöôïc naêm thoâng. Thôøi gian sau, Ñoäc giaùc ñi laáy nöôùc roài treân ñöôøng trôû veà boãng gaëp möa lôùn, ñöôøng buøn laày trôn trôït neân Ñoäc giaùc teù ngaõ xuoáng ñaát laøm bình nöôùc vôõ, Ñoäc giaùc noåi saân chaép tay höôùng leân trôøi chuù nguyeän : "do trôøi möa laøm toâi teù vôõ bình, töø nay trong möôøi hai naêm trôøi khoâng ñöôïc möa nöõa". Do söùc chuù nguyeän naøy neân trôøi khoâng möa trong moät thôøi gian daøi, thaønh Baø-la-neâ-tö bò haïn haùn, daân chuùng khoán khoå neân ruõ nhau boû ñi sang xöù khaùc. Luùc ñoù vua môøi caùc töôùng sö ñoaùn xem vì sao trôøi khoâng möa, töôùng

sö noùi: “do tieân nhaân noåi saân chuù nguyeän neân trôøi khoâng möa”, vua noùi: “laøm caùch naøo ñeå trôøi möa xuoáng khieán daân ñöôïc an vui”, töôùng sö noùi: “neáu phaù ñöôïc giôùi haïnh maø tieân nhaân ñang tu taäp thì trôøi seõ möa, neáu khoâng trôøi seõ khoâng möa trong suoát möôøi hai naêm”. Vua nghe roài ngoài choáng caèm suy tö, caùc haäu phi hoûi nguyeân do, vua ñem vieäc treân keå laïi roài noùi: “do vieäc naøy neân ta öu tö lo laéng”, vua coù coâng chuùa lôùn teân laø Tòch tónh lieàn noùi: “vua cha khoâng phaûi lo buoàn nöõa, con coù caùch laøm cho tieân nhaân aáy phaïm giôùi haïnh”, vua hoûi caùch gì, coâng chuùa ñaùp: “con ñang hoïc chuù phaùp Baø-la- moân cuøng vôùi hai möôi theå nöõ khaùc, vua cha haõy cho coät thuyeàn treân maët nöôùc, loùt vaùn treân thuyeàn roài cho ñoå ñaát troàng caây vôùi caùc loaïi hoa treân ñoù gioáng nhö choã ôû cuûa tieân nhaân. Chuùng con seõ ñi thuyeàn ñeán choã tieân nhaân aáy ôû, neáu coù theå laøm cho tieân nhaân phaïm giôùi haïnh thì con seõ daãn vò aáy veà ñaây”. Vua nghe roài lieàn cho laøm y nhö lôøi coâng chuùa noùi, ôû trong caùc loaïi traùi caây vaø thöùc aên uoáng, coâng chuùa ñeàu boû thuoác vaøo. Sau ñoù coâng chuùa cuøng caùc theå nöõ giaû laøm tieân nhaân, maëc aùo voû caây vaø buùi toùc ra phía sau roài xuoáng thuyeàn thung dung ñi tôùi choã ôû cuûa tieân nhaân, vöøa ñi vöøa tuïng chuù phaùp Baø-la-moân. Ñeán nôi, caùc ñeä töû cuûa tieân nhaân nhìn thaáy lieàn baùo cho thaày bieát, Ñoäc giaùc baûo môøi vaøo nhaø; khi caùc tieân nhaân vaøo nhaø, Ñoäc giaùc vöøa nhìn qua dung maïo lieàn caûm thaáy coù gì khaùc laï neân noùi keä: “Chöa töøng chòu khoå haïnh, Daùng ñi ñöùng thung dung, Döôùi caèm khoâng moïc raâu, Tröôùc ngöïc thaáy cao thaáp, Tieân naøy hình daïng khaùc, Caûm thaáy thaät laï kyø”. Tuy nghi nhöng Ñoäc giaùc vaãn môøi ngoài vaø baûo doïn traùi caây tieáp

SOÁ 1450 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA PHAÙ TAÊNG SÖÏ, Quyeån 12 431

ñaõi, tieân giaû noùi: “choã cuûa ñaïi tieân chæ coù loaïi traùi caây nhaùm vaø ñaéng, ôû choã toâi laïi coù ñuû caùc loaïi traùi caây laï, muøi vò nhö cam loà. Xin môøi ñaïi tieân quaù böôùc ñeán, toâi muoán tieáp ñaõi”, Ñoäc giaùc nghe roài lieàn ñi theo leân thuyeàn, tieân giaû lieàn mang caùc loaïi traùi caây ñaõ boû thuoác kích thích trong ñoù ñeå tieáp ñaõi tieân Ñoäc giaùc. Ñoäc giaùc sau khi uoáng xong lieàn cuøng tieân giaû laøm vieäc phi phaùp neân bò maát thaàn thoâng, söùc chuù nguyeän cuõng maát theo. Luùc ñoù maây muø giaêng töù phía, Ñoäc giaùc nhìn leân trôøi oaùn traùch, coâng chuùa lieàn noùi: “anh laøm vieäc phi phaùp sao khoâng töï traùch laïi oaùn traùch trôøi”, Ñoäc giaùc nghe roài lieàn im laëng. Coâng chuùa daãn Ñoäc giaùc trôû veà cung gaëp vua cha noùi raèng: “ñaây laø vò tieân ñaõ chuù nguyeän khieán trôøi khoâng möa”. Luùc ñoù trôøi möa xuoáng nöôùc ngoït khieán daân chuùng vui veû, luùa maï ñöôïc muøa; vua gaû coâng chuùa cho Ñoäc giaùc vaø cho caùc theå nöõ theo haàu haï. Thôøi gian sau Ñoäc giaùc lô laø vôùi coâng chuùa vaø yeâu thöông ngöôøi nöõ khaùc khieán coâng chuùa töùc giaän ñaùnh maéng, Ñoäc giaùc suy nghó: “ngaøy xöa khi trôøi noåi maây saám lôùn, ta chuù nguyeän lieàn ngöng, chæ vì bò nöõ saéc laøm lieân luïy neân ñeán noâng noãi naøy”, nghó roài lieàn nhaøm lìa duïc nhieãm, rôøi boû nöõ saéc ôû choã vaéng sieâng tu thieàn ñònh, khoâng bao laâu sau chöùng

ñöôïc naêm thoâng, lieàn nöông hö khoâng trôû veà choã cuõ. Phaät baûo caùc Bí-soâ: “tieân Ñoäc giaùc thuôû xöa chính laø thaân ta ngaøy nay, coâng chuùa Tòch tónh chính laø Da-du-ñaø-la ngaøy nay. Do ngaøy xöa ñaõ duøng thöùc aên uoáng laøm cho ta tham ñaém neân ngaøy nay, nhaân hoïp maët vui veû laïi muoán laøm cho ta tham ñaém”, noùi xong Phaät lieàn ra khoûi cung. Luùc ñoù Da-du-ñaø-la thaáy Phaät bieát ñöôïc taâm nieäm cuûa mình, bieát khoâng theå mong caàu ñöôïc nöõa lieàn khoâng tieác thaân maïng, leân laàu cao baûy taàng gieo mình xuoáng; Phaät duøng thaàn löïc ñôõ laáy khieán coâ khoâng bò toån haïi. Moïi ngöôøi thaáy vieäc naøy roài ñeàu heát söùc kinh ngaïc, caùc Bí-soâ ñeàu coù nghi thænh hoûi Phaät: “coù phaûi vì quaù thöông meán Theá toân neân Da- du-ñaø-la ñaõ khoâng tieác thaân maïng, töø treân laàu cao gieo mình xuoáng hay khoâng?”, Phaät noùi: “khoâng phaûi chæ ngaøy nay maø trong quaù khöù cuõng vì quaù thöông meán ta maø Da-du-ñaø-la ñaõ khoâng tieác thaân maïng. Caùc thaày laéng nghe: Thuôû xöa taïi thaønh Baø-la-neâ-tö coù vua teân laø Phaïm thoï, moät hoâm vua ñi saên gieát cheát raát nhieàu chuùng sanh. Khi ñi ñeán moät hang nuùi thaáy moät Khaån-na-la ñang naèm nguû, vôï Khaån-na-la ôû moät beân; vua lieàn giöông cung baén Khaån-na-la truùng vaøo yeáu huyeät maø cheát, vua muoán baét vôï cuûa Khaån-na-la veà laøm vôï. Vôï Khaån-na-la taâu vua: “Ñaïi vöông cho pheùp toâi hoûa taùng choàng xong, toâi seõ ñi theo vua”, vua suy nghó: “naøng aáy laøm sao coù theå chaïy thoaùt ñöôïc”, nghó roài lieàn cho pheùp



coâ laøm leã hoûa taùng choàng; vôï Khaån-na-la chaát cuûi hoûa thieâu roài khoâng tieác thaân maïng nhaûy vaøo löûa cheát theo choàng. Luùc ñoù chö thieân treân hö khoâng noùi keä: “Muoán caàu mong vieäc naøy, Laïi gaëp phaûi vieäc khaùc, Voán mong aâm nhaïc trôøi, Hai vôï choàng ñeàu cheát”. Phaät baûo caùc Bí-soâ: “Khaån-na-la thuôû xöa chính laø thaân ta ngaøy nay, vôï Khaån-na-la chính laø Da-du-ñaø-la. Thuôû xöa vì thöông meán ta neân lao mình vaøo löûa cuøng cheát, nay vì tham AÙi neân töø treân laàu cao gieo mình xuoáng”, Phaät laïi nghó: “muoán giaùo hoùa Da-du-ñaø-la phaûi ñuùng vaøo luùc naøy, môùi coù theå giuùp naøng thoaùt khoûi bieån sanh töû”, nghó roài Phaät lieàn noùi lyù Töù ñeá cho Da-du-ñaø-la nghe, nghe phaùp xong ngay nôi choã ngoài lieàn chöùng quaû Döï löu, khôûi taâm chaùnh tín, töø nhaø höôùng ñeán choã khoâng nhaø, sieâng naêng tu taäp khoâng bao laâu sau chöùng ñöôïc quaû A-la-haùn. Chöùng quaû roài ôû trong chuùng Bí-soâ ni, Da-du-ñaø-la oâm loøng hoå theïn, Phaät baûo caùc Bí-soâ: “trong taát caû Bí-soâ ni, Bí-soâ ni Da-du-ñaø-la laø ngöôøi ñaày ñuû hoå theïn nhaát”. Luùc ñoù caùc Bí-soâ ñeàu coù nghi thænh hoûi Phaät: “Da-du-ñaø-la ñaõ taïo nghieäp gì maø mang thai La-haàu-la ñeán saùu naêm?”, Phaät noùi: “caùc thaày laéng nghe: Thuôû xöa, trong moät ngoâi laøng coù moät baø meï giaø vôùi ngöôøi con gaùi nuoâi raát nhieàu boø söõa, haèng ngaøy vaét laáy söõa laøm laïc töông ñem baùn. Moät hoâm luùc ñang gaùnh nöôùc söõa, coâ gaùi boãng löôøi bieáng neân noùi doái vôùi meï: “con coù chuùt vieäc, meï gaùnh nöôùc söõa ñi tröôùc”, do löôøi bieáng neân baø meï ñaõ ñi tröôùc saùu daëm, coâ vaãn khoâng ñuoåi theo. Naøy caùc Bí-soâ, coâ con gaùi thuôû

xöa chính laù Da-du-ñaø-la ngaøy nay, thuôû xöa Do taïo nghieäp naøy neân nay phaûi thoï baùo mang thai saùu naêm". Caùc Bí-soâ laïi coù nghi thænh hoûi Phaät: "La-haàu-la ñôøi tröôùc ñaõ taïo nghieäp gì maø phaûi ôû trong thai saùu naêm?", Phaät noùi: "laø do La-haàu-la töï taïo nghieäp aùc, caùc thaày laéng nghe: Thuôû xöa, caùch thaønh Baø-la-neâ-tö khoâng xa coù moät khu röøng nhieàu hoa quaû, nôi ñoù coù hai anh em teân laø Thöông khö vaø Lyù xí ña nhöng Thöông khö laø thaày, Lyù xí ña laø ñeä töû cuøng tu ñaïo trong röøng, maëc aùo voû caây, aên traùi caây vaø caùc loaïi döõïc thaûo; vua vaø daân chuùng trong thaønh ñeàu nghe bieát vieäc naøy. Moät hoâm, trôøi vöøa saùng, Thöông khö lieàn ñi vaøo nuùi haùi traùi caây vôùi bình ñaày nöôùc; Lyù xí ña töø canh naêm ñaõ ñi vaøo nuùi tröôùc nhöng laïi queân mang theo bình nöôùc, khi haùi traùi caây xong thaáy khaùt muoán uoáng nöôùc nhöng khoâng coù, lieàn laáy bình nöôùc cuûa Thöông



khö uoáng heát. Thöông khö haùi traùi caây xong thaáy khaùt muoán uoáng nöôùc thì nöôùc khoâng coøn, lieàn quaùt leân: "ai ñaõ troäm nöôùc uoáng cuûa ta", Lyù xí ña noùi: "chính em ñaõ uoáng heát nöôùc, anh cöù phaït em thaät naëng", Thöông khö noùi: "em vöøa laø em vöøa laø ñeä töû, caàn nöôùc thì cöù laáy uoáng, khoâng coù toäi gì caû", Lyù xí ña noùi: "em laø keû troäm, anh cöù phaït em thaät naëng, neáu khoâng em khoâng an taâm", Thöông khö noåi giaän noùi: "ta khoâng theå baét toäi em, neáu em muoán nhaän toäi thì haõy ñi gaëp nhaø vua maø xin toäi". Lyù xí ña nghe roài lieàn ñi ñeán choã vua, giöõa ñöôøng gaëp vua ñang ñi saên lieàn ñöa tay chuùc nguyeän: "chuùc nhaø vua tröôøng thoï, khoâng bònh, chieán ñaáu thöôøng thaéng", roài noùi keä: "Baïch vua toâi laø giaëc, Uoáng troäm nöôùc cuûa ngöôøi, Xin vua haõy y phaùp, Phaït toâi toäi troäm nöôùc". Vua noùi: "duø coù laáy nöôùc uoáng cuõng khoâng goïi laø keû troäm, nhöng oâng laáy nöôùc cuûa ai?", Lyù xí ña ñem vieäc treân keå laïi, vua noùi: "oâng aáy vöøa laø anh vöøa laø thaày, oâng laáy nöôùc uoáng cuõng khoâng goïi laø keû troäm. OÂng haõy ñi ñi, vieäc ñoù khoâng ñaùng trò toäi", Lyù xí ña noùi: "toâi laø keû troäm, xin vua haõy phaït toâi thaät naëng, neáu khoâng toâi khoâng an taâm", vua lieàn noåi giaän noùi: "neáu vaäy oâng cöù ñöùng ôû ñaây, ñöøng ñi ñaâu caû, ñôïi ta vaøo nuùi trôû veà seõ xeùt xöû". Sau khi ñi saên xong, vua ñi ñöôøng khaùc trôû veà, queân maát vieäc baûo Lyù xí ña ñôïi ; nhö theá traûi qua saùu ngaøy, quaàn thaàn môùi taâu vua: "vò tieân aáy traûi qua saùu ngaøy nay khoâng daùm ñi ñaâu, xin vua haõy xeùt xöû", vua noùi: "traûi qua saùu ngaøy ngö vaäy laø ñaõ trò phaït roài, khoâng coøn toäi nöõa, haõy baûo oâng aáy ñi ñi", quaàn thaàn sai söù ñeán noùi laïi lôøi cuûa vua, Lyù xí ña nghe roài vui veû trôû veà nhaø. Phaät baûo caùc Bí-soâ: "vua Phaïm thoï thuôû xöa chính laø La-haàu- la ngaøy nay, do ngaøy xöa noåi giaän baûo tieân aáy ñöùng choã ñoù traûi qua saùu ngaøy neân ngaøy nay thoï baùo ôû trong thai saùu naêm. Naøy caùc Bí-soâ, nghieäp ñen, traéng hay taïp ñeàu coù quaû baùo ; caùc thaày neân boû nghieäp ñen vaø nghieäp taïp neân tu nghieäp traéng". Luùc ñoù caùc Bí-soâ laïi coù nghi thænh hoûi Phaät: "cuï thoï Hieàn vöông ñaõ taïo nghieäp gì maø nay ñöùng ñaàu trong caùc vöông töû

hoï Thích?", Phaät noùi: "cuï thoï Hieàn vöông ñaõ töï gieo troàng phöôùc nghieäp. Caùc thaày laéng nghe: Thuôû xöa coù ngöôøi ngheøo du haønh trong nhaân gian ñeán thaønh Baø- la-neâ-tö, nhöõng ngöôøi ngheøo khaùc trong thaønh thaáy coù ngöôøi laï lieàn ñuoåi xua ñaùnh ñaäp, bò xua ñuoåi ngöôøi ngheøo naøy chaïy troán vaøo trong vöôøn cuûa vua. Luùc ñoù vaøo muøa xuaân, trong vöôøn hoa nôû caây traùi sum

SOÁ 1450 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA PHAÙ TAÊNG SÖÏ, Quyeån 12 434

sueâ, chim choùc ñua nhau bay ñeán neân vua cuøng caùc theå nöõ vaøo trong vöôøn thöôûng ngoaïn. Ñi thöôûng ngoaïn khaép nôi moät hoài, vua meät neân nguû thieáp; caùc theå nöõ thaáy vua nguû neân taûn ra ñi haùi hoa. Vua chôït tænh ñaäy lieàn trôû veà cung, thaáy vua trôû veà, caùc theå nöõ voäi vaõ chaïy theo, do voäi vaõ neân moät cung nhaân ñaùnh rôi chuoãi ngoïc anh laïc maø khoâng hay bieát. Sau ñoù ngöôøi ngheøo nhìn thaáy chuoãi ngoïc lieàn suy nghó: "neáu ta löôïm vaät naøy, neáu coù ngöôøi ñeán tìm, bieát ta laáy ta seõ bò khoå naõo", nghó roài lieàn ñem chuoãi ngoïc treo treân caây roài suy nghó: "neáu chuû cuûa noù ñeán laáy thì tuøy yù ñem ñi, neáu khoâng phaûi thì ta seõ khoâng cho laáy". Sau khi trôû veà cung, ngöôøi cung nöõ ñoù môùi bieát laø mình maát chuoãi ngoïc, nghó laø rôùt trong vöôøn neân taâu vua, vua baûo ngöôøi haàu caän: "khanh haõy trôû laïi trong vöôøn tìm kieám chuoãi ngoïc anh laïc, ñöøng ñeå cho maát", nguôøi haàu caän daãn theâm nhieàu ngöôøi ñeán trong vöôøn tìm kieám thì thaáy chuoãi ngoïc treo ôû treân caây, chôït thaáy ngöôøi ngheøo gaàn ñoù neân hoûi: "oâng coù thaáy ai ñaõ treo chuoãi ngoïc naøy treân caây khoâng?", ngöôøi ngheøo ñem vieäc treân keå laïi. Ngöôøi haàu caän mang chuoãi ngoïc veà vaø ñem vieäc treân keå laïi cho vua nghe, vua sai söù goïi ngöôøi ngheøo ñeán hoûi: "vì sao tröôùc ñaây löôïm ñöôïc chuoãi ngoïc, ngöôi khoâng mang ñi laïi treo leân caây?", ñaùp: "ñaây laø vaät quyù cuûa vua, toâi voán ngheøo heøn khoâng daùm thoï duïng", vua nghe roài raát vui loøng lieàn noùi: "ngöôøi caàu xin ñieàu gì cöù noùi, ta seõ cho ngöôi", ñaùp: "xin vua boá thí thöùc aên uoáng vaø y phuïc cho nhöõng ngöôøi ngheøo trong thaønh naøy vaø cho toâi ñöôïc caàm ñaàu hoï", vua nghe roài lieàn baûo quaàn thaàn laøm nhö lôøi ngöôøi ngheøo caàu xin, quaàn thaàn vaâng lònh vua, sau khi boá thí thöùc aên vaø y phuïc cho nhöõng ngöôøi ngheøo trong thaønh xong lieàn baûo hoï raèng: "theo lònh vua, ngöôøi naøy töø nay laø thuû lónh cuûa caùc ngöôi, ngöôøi aáy xöû ñoaùn coâng vieäc nhö theá naøo ñeàu phaûi nghe theo", nhöõng ngöôøi naøy ñöôïc côm aùo ñeàu vui möøng vaø toân ngöôøi ngheøo kia laøm thuû lónh. Tröôùc kia ôû nôi ngaõ tö ñöôøng, khi nhöõng ngöôøi ngheøo naøy cöôùp giaät thöùc aên cuûa ngöôøi thöôøng bò ngöôøi ñaùnh maéng; nay thaáy vua ban aân neân hoï caøng loäng haønh, ngöôøi bò cöôùp giaät khoâng daùm ñaùnh maéng hoï nhö tröôùc kia. Daân chuùng lieàn ñem vieäc naøy taâu vua, vua noùi: "caùc vò haõy töï giöõ, chôù neân ñaùnh ñaäp hoï". Moät hoâm trong thaønh coù ngöôøi ñöïng baùnh vaø thöùc aên trong caùi soït, ngöôøi ngheøo thuû lónh lieàn cöôùp laáy roài boû chaïy, nhöõng ngöôøi khaùc chaïy theo. Chaïy ñeán beân soâng, ngöôøi ngheøo thuû lónh lieàn ñoäi soït baùnh leân ñaàu ñeå bôi qua soâng, qua ñeán bôø kia lieàn ngoài nghæ döôùi moät goác caây. Thuôû ñoù chöa coù Phaät ra ñôøi,

chæ coù Phaät Bích chi xuaát hieän laøm lôïi ích cho höõu tình ; ngöôøi ngheøo thuû lónh naøy nhìn thaáy oai nghi cöû chæ cuûa vò Phaät Bích chi naøy lieàn suy nghó: “ñôøi tröôùc ta



khoâng bieát boá thí neân ñôøi naøy ngheøo heøn coâ ñoäc, neáu vò ñöùc haïnh naøy thoï ta cuùng döôøng thì ta seõ cuùng”. Luùc ñoù vò Phaät Bích chi quaùn bieát ñöôïc taâm nieäm cuûa ngöôøi ngheøo thuû lónh kia, vì muoán laøm lôïi ích neân oâm baùt ñeán tröôùc anh ta xin baùnh, ngöôøi ngheøo naøy vui möøng daâng cuùng heát soá baùnh. Thöôøng phaùp cuûa Phaät Bích chi laø khoâng noùi phaùp chæ hieän thaàn bieán, luùc ñoù vò Phaät Bích chi naøy thaân voït leân khoâng trung hieän caùc thaàn bieán. Phaøm phu khi thaáy thaàn bieán thì mau phaùt nguyeän laønh, suïp xuoáng ñaûnh leã nhö caây bò ñoán ngaõ vaø phaùt nguyeän: “nguyeän ñem coâng ñöùc cuùng döôøng Phaät Bích chi hoâm nay, ñôøi vò lai con ñöôïc laøm vöông ñöùng ñaàu caùc vöông töû vaø ñöôïc gaëp Nhö lai, vöôït qua bieån sanh töû”. Phaùt nguyeän vöøa xong thì nhöõng ngöôøi ngheøo kia keùo ñeán ñoøi chia baùnh, ngöôøi ngheøo thuû lónh noùi: “toâi ñaõ cuùng döôøng heát cho Phaät Bích chi roài”, laïi hoûi: “luùc naõy oâng ñaõ phaùt nguyeän gì?”, ñaùp: “toâi nguyeän ñôøi vò lai laøm vöông ñöùng ñaàu caùc vöông töû”, nhöõng ngöôøi ngheøo noùi: “neáu oâng laøm vöông thì chuùng toâi nguyeän laøm taû höõu”. Phaät baûo caùc Bí-soâ: “ngöôøi ngheøo thuû lónh thuôû xöa chính laø Hieàn vöông Thích töû ngaøy nay, nhöõng ngöôøi ngheøo thuôû xöa chính laø naêm traêm Thích töû ngaøy nay. Do Hieàn vöông thuôû xöa phaùt nguyeän neân nay ñöôïc laøm vöông ñöùng ñaàu caùc vuông töû, laïi ñöôïc gaëp ta theo xuaát gia vaø chöùng quaû A-la-haùn. Naøy caùc Bí-soâ, heã taïo nghieäp thuaàn ñen thì caûm quaû baùo dò thuïc thuaàn ñen; taïo nghieäp thuaàn traéng thì caûm quaû baùo dò thuïc thuaàn traéng ; taïo nghieäp xen taïp thì ñöôïc quaû baùo xen taïp, caùc thaày neân boû nghieäp thuaàn ñen vaø nghieäp xen taïp, phaûi sieâng tu taäp chôù coù buoâng lung”. Phaät ôû trong röøng Quaàn xaø thoân Na-ñòa-ca, luùc ñoù coù nhieàu baùt cuûa Phaät vaø caùc Bí-soâ ñeå treân choã ñaát troáng, boãng coù moät con vöôïn töø treân caây Sa la xuoáng laáy baùt. Caùc Bí-soâ lieàn ñaùnh ñuoåi, Phaät noùi: “chôù ñaùnh ñuoåi, cöù ñeå noù tuøy yù laáy, ñöøng lo noù laøm beå”, con vöôïn laáy baùt cuûa Phaät roài leo laïi leân caây, trong choác laùt oâm baùt ñöïng ñaày maät trôû xuoáng daâng cuùng Phaät. Trong maät coù ong neân Phaät khoâng thoï, vöôïn hieåu yù lieàn mang baùt maät ñeán choã khuaát, baét heát ong ra roài ñem trôû laïi daâng cuùng Phaät. Vì maät chöa ñöôïc taùc tònh neân Phaät khoâng thoï, vöôïn hieåu yù lieàn mang baùt maät ñeán beân doøng suoái trong , laáy nöôùc röôùi vaøo baùt maät roài ñem trôû laïi daâng cuùng Phaät, Phaät thoï baùt maät, vöôïn vui möøng chaép tay nhaûy nhoùt, do khoâng ngoù tröôùc sau neân teù xuoáng gieáng vaø qua ñôøi. Thaàn thöùc cuûa noù thaùc sanh vaøo trong thai cuûa phu nhaân moät Baø-la-moân thanh tònh trong thoân. Sau khi nhaäp thai, nhôø phöôùc nghieäp cuûa noù neân trôøi möa maät xuoáng trong thoân, moïi ngöôøi hoûi töôùng sö laø ñieàm gì, töôùng

sö noùi: “do phöôùc nghieäp cuûa ñöùa beù trong thai ngöôøi vôï cuûa Baø-la-moân caûm öùng ra”. Möôøi thaùng sau khi ñöùa beù chaøo ñôøi, trôøi laïi möa maät xuoáng; sau hai möôi moát ngaøy ngöôøi cha môû tieäc aên möøng vaø ñaët teân cho ñöùa beù. Quyeán thuoäc noùi: “khi ñöùa beù nhaäp thai cuõng nhö khi chaøo ñôøi, trôøi ñeàu möa maät xuoáng. Cha noù hoï laø Baø taát saéc tra, vì vaäy neân ñaët teân cho noù laø Vò ñoä baø taát saéc tra. (Trung hoa dòch laø Toái thaéng maät)”. Ñöùa beù tröôûng thaønh, do nghieäp ñôøi tröôùc neân noù sanh tín taâm ñeán choã Phaät nghe phaùp vaø phaùt taâm xuaát gia. Sau khi xuaát gia, haèng ngaøy töï nhieân coù ba baùt maät, Toái thaéng maät ñem moät baùt cuùng döôøng Phaät, moät baùt cuùng döôøng Taêng vaø moät baùt cho baø con vaø baïn höõu. Luùc ñoù caùc Bí-soâ ñeàu coù nghi thænh hoûi Phaät: “Theá toân, do nhaân duyeân gì maø haèng ngaøy Bí-soâ Toái thaéng maät ñeàu coù ba baùt maät nhö theá ?”, Phaät noùi: “ñoù laø do Bí-soâ Toái thaéng maät töï laøm phöôùc nghieäp. Naøy caùc Bí-soâ, tröôùc ñaây caùc thaày coù thaày moät con vöôïn töø treân caây Sa la xuoáng laáy baùt ñöïng maät cuùng döôøng cho ta phaûi khoâng?”, ñaùp laø coù thaáy, Phaät noùi: “con vöôïn ñoù chính laø tieàn thaân cuûa Bí-soâ Toái thaéng maät, do tröôùc ñaây cuùng döôøng maät vôùi loøng tin neân nay ñöôïc quaû baùo naøy. Moät ngaøy naøo ñoù, Bí-soâ naøy khoâng chæ haèng ngaøy coù theå hoùa ra ba baùt maät maø neáu muoán laøm cho nöôùc trong boán bieån ñeàu thaønh maät, cuõng khoâng coù khoù khaên gì. Vì sao, vì do cuùng döôøng maät cho Phaät neân ñöôïc phöôùc taêng thöôïng… cho ñeán caâu caùc thaày neân xaû nghieäp ñen vaø taïp, neân tu nghieäp traéng”.

*Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.*